



GEMMA Hírlevél Emberek a gender és migráció területén

Interjú Pásztor Zsuzsannával, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet projektkoordinátorával

Melyek a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet nőikkel, illetve bevándorlókkal kapcsolatos tevékenységei?



A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet migránsokkal kapcsolatos munkájának jelentős részét a hazánkban tartózkodó kísérő nélküli menedékkérő, elismert menekült és oltalmazott kiskorúak érdekében megvalósított projektek jelentik. 2008. január 1-jétől a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Bicskei Befogadó Állomásával közösen hoztuk létre a Kísérő Nélküli Kiskorúak

Otthonát a Befogadó Állomás területén. Itt főleg fiúkat látunk el, de kis számban lányok is érkeznek hozzánk. 2009 januárjától ez az otthon kiegészült a 18 éven fölöttieket segítő Fiala Felnőttek Otthonával, ahol azok az elismert menekült illetve oltalmazott fiatal felnőttek élnek, akik kísérő nélküli kiskorú menedékkérőként érkeztek hazánkba, de a menedékjogi eljárás ideje alatt nagykorúvá váltak.

Egy másik projektünkben a gyermekvédelemben dolgozó szakembereknek tartunk országos szintű képzéssorozatot „Migráns gyermekek a gyermekvédelemben” címmel.

Ezen kívül pedig júliusban indítottuk el a legújabb projektünket, aminek keretében a hazánkban élő bevándorló közösségek vezetőinek nyújtunk társadalomismereti képzést. Mind a négy projekt a migránsokat célozza meg tehát, de különböző célcsoportokat.



Bemutatná röviden a gyermekvédelmi szakemberekkel kapcsolatos projektet? Milyen igény hívta ezt életre, és mióta folyik?

Korábbi tapasztalataink alapján a harmadik országból érkező gyermekek integrálása a gyermekvédelmi rendszerbe újszerű és főként gyakorlati kihívás a gyermekvédelemben dolgozók számára. A jogszabályok egyértelműen kimondják, hogy ezek a gyerekek jogosultak a gyermekvédelmi ellátására, de ugyanakkor a napi gyakorlati munkában a jog alkalmazásával kapcsolatban fennakadások, félreértések vannak. Kilenc alkalommal hét helyszínen tartunk két napos, ingyenes képzéssorozatot, alkalmanként 20-25 résztvevővel. A képzésben a jogi ismereteken túl igen nagy súlyt fektetünk az interkulturális

kompetencia fejlesztésére, hiszen a szakemberek ilyen irányú képzése kulcsfontosságú a kulturális konfliktusok és egyéb gyakorlati problémák elkerülésében. Ezen kívül alapvető migrációs és pszichológiai ismeretekkel is gyarapszik az, aki részt vesz a képzésen. Az is fontos célja a projektnek, hogy az illetékes minisztériumokkal megfelelő szakmai együttműködést alakítsunk ki, továbbá szeretnénk létrehozni egy olyan szakmai hálózatot is, ahová a szakemberek a jövőben további kérdésekkel, problémákkal fordulhatnak majd. Reményeink szerint jövő évben akkreditált formában tudjuk folytatni a képzést.

Mik az eddigi tapasztalatok – sikeres-e a projekt, megfelel-e az indulása előtti elvárásoknak?

Az eddigi tapasztalatok alapján egyértelműen sikeresnek ítéljük a projektet, nem csak a résztvevők értékelései alapján, hanem azért is, mert a szakmai együttműködések során újabb ötletekkel és megoldási javaslatokkal lettünk gazdagabbak a migráns gyermekek gyermekvédelmi ellátásával kapcsolatban,

amiket a jövőben egy újabb projekt keretében meg is tudunk valósítani.

Találkoztunk például olyan afgán származású résztvevővel is, aki minden bizonnyal nagy segítség lesz a jövőben, hiszen nem csak a gyermekvédelemben jártas, de kellően ismeri az afgán illetve a magyar kultúrát is.

A bevándorlókkal, illetve menekültüggyel kapcsolatos tevékenység során mennyiben kerülnek kapcsolatba helyi (pl. önkormányzati), regionális vagy országos (pl. Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, érintett minisztériumok) szintű szakpolitikusokkal? Ha igen, hogyan segítik egymás munkáját?

Helyi és országos szinten is nagyon jó és széleskörű együttműködést tudunk kialakítani több szervezettel. Nem csak

szakpolitikusokkal, hanem bevándorlással foglalkozó civil szervezetekkel is. Többek között a Református Misszióval, a bicskei



Kossuth Zsuzsa Gyermekotthon és Általános Iskolával, vagy az IOM – Nemzetközi Migrációs Szervezettel. Természetesen – mivel a migránsokkal kapcsolatos projektjeink nagy részét az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által kiírt, Európai Unió pályázatokból finanszírozzuk –, folyamatos az együttműködés a minisztériummal is. A bicskei projektek kapcsán nagyon jó az együttműködés a BÁH-hal, illetve a bicskei gyámhivatallal, az önkormányzattal és a Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központtal is.

A gyermekvédelmi szakemberek képzésében pedig a Fővárosi TEGYESZ-szel és az SZMM Család és Ifjúságvédelmi Főosztályával történő együttműködést emelném ki. Azon kívül, hogy szakmai egyeztetések zajlanak, a képzésben előadóként is képviseltetik magukat.

Munkánk sikeressége nagyban múlik azon, hogy az e területen dolgozó szervezetek mennyire tudják egymást segíteni. Talán közhelyes, de igaz, hogy egymással együttműködve megsokszorozódik a hatékonyságunk. És bár természetesen, mint mindenhol, ezen a területen is lehetnek érdekellentétek, azt azért nem szabad elfelejteni, hogy az együttműködés elengedhetetlen feltétele annak, hogy a sikeres projektekből végső soron a migránsok – és ezáltal a többségi társadalom is – profitálhassanak. Ez mindannyiunk közös célja kell, hogy legyen. Az együttműködésen túl ugyanilyen nagy jelentősége van a hosszú távú célok folyamatos szem előtt tartásának: a közösen kidolgozott, hosszú távú stratégiák kialakításának, amiben mind a minisztériumok, mind a projektmegvalósítók részvétele elengedhetetlen.

Van-e kapcsolatuk a témában kutatókkal? Ismerik-e Önök a vonatkozó magyar, vagy európai kutatási eredményeket, illetve fordulnak-e Önökhöz kutatók a saját kutatásaikkal kapcsolatban?

Az IOM Nemzetközi Migrációs Szervezettel és a Menedék Migránsokat Segítő Egyesülettel jelenleg is együttműködünk egy-egy menekültügyi kutatási projektben, de a többi, a témában kutató szakemberrel kevés a kapcsolatunk. Terveztük, hogy részt veszünk a GEMMA workshop-on, de sajnos

idő hiányában erre már nem tudunk sort keríteni. Nagyon jó lenne kutatókkal együttműködni, kifejezetten nagy szükség lenne hatástanulmányokra és utánkötéses vizsgálatokra! Mind a civil, mind a kormányzati szervezetek sokat profitálhatnának ezekből!

Az Ön véleménye szerint mennyire hatékonyan kommunikálják tevékenységüket a migrációs és menekültügyi területeken dolgozó civil szervezetek "kifelé" - azaz a nagyközönség, a kutatók, a döntéshozók felé? Van-e ötlete arra, hogy hogyan lehetne ezt a kommunikációt javítani?



A legtöbb szervezet a saját honlapján jeleníti meg a tevékenységét és az eredményeit, és a pályázatokban az egyes projektekhez kapcsolódóan is elég nagy hangsúlyt kell fektetni a láthatóságra. Egy szervezet kommunikációja szempontjából alapvető kérdés, hogy kinek, mit és milyen módon szeretnénk elmondani. Ebből a szempontból a nagyközönség, illetve a kutatók és döntéshozók markánsan elkülöníthető célcsoportok.

Az utóbbiak felé történő kommunikáció legnagyobb része nem nyilvánosan zajlik. Sokkal inkább arról van szó, hogy egy-egy konkrét projekt kapcsán van nagyobb fokú együttműködés. A rendszeresen e témában rendezendő szakmai workshopok alkalmasak lennének a szorosabb együttműködés kialakítására, fenntartására.

A szélesebb értelemben vett társadalom felé irányuló kommunikációra elsősorban a bevándorlókkal és menekültekkel szembeni társadalmi elfogadottság növelése érdekében lenne nagy szükség. A „nagyközönség” felé történő folyamatos, profi kommunikáció nagymértékben infrastruktúra és anyagi erőforrás kérdése. Ezen kívül nagyon hangsúlyos az is, hogy az adott szervezetben a bevándorlással kapcsolatos projektek milyen helyet foglalnak el a többi tevékenységhez képest, illetve, hogy adott esetben mi a kommunikáció célja: például a társadalmi érzékenység növelése vagy a támogatásgyűjtés? Ilyen szempontból minden szervezet esetében más és más fajta közlési mód lehet hatékony. Egy szervezet életében a társadalmi elfogadottság növelése és az

adománygyűjtés a menekültügyi területen nyilvánvalóan nehezen összeegyeztethető célok, mert a menekültekkel kapcsolatban sok negatív előítélet él, így a jelenlegi társadalmi körülmények között egy szervezetnek nem szerencsés kommunikációs stratégiát építenie a menekültekkel kapcsolatos tevékenységekre.

A menekültügyi tevékenység kommunikálásába inkább azok a szervezetek tudnak „kockázat nélkül befektetni”, akiknek a bevételi struktúrájában kis részt tesznek ki az adományok. Ott viszont – sokszor gazdasági tevékenység híján – általában a pályázatfüggőség dominál, tehát a kommunikációs tevékenységet is különálló vagy az adott pályázatból kellene finanszírozni, és ezzel vissza is tértünk az anyagi erőforrások kérdéséhez. Ennek ellenére van olyan szervezet, amelyik nagyon sokat áldoz kommunikációra a társadalmi elfogadottság fokozása céljából, de a saját tapasztalatom az, hogy a migránsokkal kapcsolatos tevékenységek kommunikációja a legtöbb szervezetnél különböző, de általában – érthető okok miatt – inkább háttérbe szorul.

Talán az lehetne egy megoldás, ha egy-egy olyan szervezet vállalná fel hivatalosan civil részről a nagyobb léptékű kommunikációs stratégiák koordinálását, amelyik kifejezetten bevándorlással foglalkozik. A magyarországi menekültügy elég kis szakterület ahhoz, hogy például egy kommunikációs stratégia kialakításba a területen dolgozó, majdnem minden szervezet érdemlegesen beleszólhasson. Ezt az előnyt érdemes lenne kihasználni! A



szerepek felosztása összességében nézve amúgy is sokkal hatékonyabb együttműködést eredményez a bevándorlás területén, mintha mindenki mindenből egy kicsit szeretne csak vállalni. Én úgy látom, hogy a migráció területén dolgozó magyar szervezetek szerencsére jelenleg is így működnek.